

DVORCI I PERIVOJI U SLAVONIJI - OD ZAGREBA DO ILOKA

AUTORI: MLADEN OBAD ŠĆITAROCI, BOJANA BOJANIĆ OBAD ŠĆITAROCI

NAKLADNIK: ŠĆITAROCI d.o.o., Zagreb, 1998., ISBN 953-97121-0-6

GRAFIČKA PRIPREMA: Denona d.o.o., Zagreb, www.denona.hr

TISAK: Kratis d.o.o., Zagreb, www.kratis.hr

PODATCI O KNJIZI: veličina 23x29 cm, 448 stranica, 857 bilješki, 557 bibliografskih jedinica, 784 ilustracija (u boji i crno-bijele), naklada 1400 primjeraka

SADRŽAJ

1. PROSLOV
2. UVOD
  - 2.1. Povijest Slavonije
  - 2.2. Umjetnost u Slavoniji
  - 2.3. Gospodarski razvoj u Slavoniji
  - 2.4. Prirodne osobitosti Slavonije
  - 2.5. Slavonske povijesne županije
  - 2.6. Slavonska vlastelinstva
  - 2.7. Slavonsko plemstvo
3. DVORCI I KURIJE SLAVONIJE
  - 3.1. Rasprostranjenost dvoraca
  - 3.2. Pregled dvoraca i kurija po županijama, gradovima i općinama
  - 3.3. Stanje dvoraca potkraj 20. stoljeća
  - 3.4. Doba izgradnje dvoraca
  - 3.5. Ambijentalni ustroj
  - 3.6. Arhitektonska obilježja dvoraca
4. PERIVOJI DVORACA SLAVONIJE
  - 4.1. Stanje perivoja potkraj 20. stoljeća
  - 4.2. Zapuštenost perivoja
  - 4.3. Doba nastanka perivoja
  - 4.4. Smještaj perivoja u prostoru
  - 4.5. Veličina perivoja
  - 4.6. Stilska obilježja perivoja
  - 4.7. Elementi oblikovanja perivoja
5. PREGLED DVORACA, KURIJA I PERIVOJA
  - ALJMAŠ – dvorac i kurija Adamovich
  - BILJE/BELJE (BÉLLYE) – dvorac princa Eugena Savojskoga
  - BIZOVAC – kurija Normann-Ehrenfels
  - BOŽJAKOVINA – dvorac Drašković, Blahimir, Dvorišće, Ostrna
  - BRESTOVAC – kurija Trenk/Strižić
  - CABUNA – dvorac Janković
  - ČERNIK – dvorac Marković/Kulmer
  - ČEPIN – dvorac Adamovich, Pomoćin, Belin dvor, Bare
  - DARDA – dvorac Esterházy
  - DARUVAR – dvorac Janković
  - DIOŠ – Marijin dvor – dvorac Tüköry
  - DONJA TOPLIČICA – kurija Pozvek/Domin
  - DONJA ZELINA – kurija Domjanić, kurija Barać
  - DONJI MIHOLJAC – dvorac Hilleprand/Mailáth
  - DUGO SELO – kurija Drašković

ĐURĐEVAC – Stari grad
ERDUT – dvorac Adamovich/Cséh
FERIČANCI – kurija Mihalović
GORNJA RIJEKA – dvorac Erdödy-Rubido
GORNJI TKALEC – dvorac Križevačke biskupije
GRADEC – dvorac Zagrebačke nadbiskupije
GUŠĆEROVEC – dvorac Patačić/Ožegović
ILOK – dvorac Odescalchi, kurija Brnjaković
JELENGRAD – dvorac Normann-Ehrenfels
KAPELA DVOR – kurija Janković/Károlyi
KAPTOL – dvorac Požeškoga kaptola i Đakovačke biskupije
KNEŽEVO – gospodarsko sjedište vlastelinstva Bilje
KRIŽEVCI – dvorac Kiepach
KUTINA – kurija Erdödy
KUTJEVO – Isusovački dvorac/dvorac Turković
KUZMICA-BLACKO – kurija Hranilović/Kušević
LOVREČINA – dvorac Orehoci/Patačić/Farkaš
NAŠICE – veliki i mali dvorac Pejačević
NESPEŠ – kurija Švarcovina
NUŠTAR – dvorac Khuen-Belasi
OMILJE – kurija Čačković/Štajduhar/Krizmanić
ORAOVICA – kurija Mihalović
PAKRAC – Trenkov dvorac
PAUKOVEC – Isusovački dvorac/dvorac Niczky
PLETERNICA – dvorac Trenk/Svetić
PODGORAČ – kurija Pejačević/Normann/Berks
POPOVAČA (MOSLAVINA) – dvorac Erdödy
PREČEC – kurija zagrebačkog nadbiskupa
RASINJA – dvorac Inkéy
RETFALA – dvorac Pejačević/Clary-Aldringen
STRAŽEMAN-BIŠKUPCI – dvorac Janković/Buratti-Vranyczany
SUHOPOLJE (TEREZOVAC) – dvorac Janković
SVETA HELENA – dvorac Adamovich/Hellenbach/Mikšić
SVETA HELENA KORUŠKA – kurija svetohelenskih plemića
ŠESTINE – Kulmerovi dvori
ŠPIŠIĆ BUKOVICA – kurija Špišić/Pejačević
ŠTAKOROVEC – kurija Erdödy
TENJE – dvorac Adamovich/Bartolović, kurija Orlovnjak
TRENKOVO (MITROVICA) – Trenkov dvorac
VALPOVO – dvorac Hilleprand-Prandau/Normann-Ehrenfels
VELIKI RAVEN – kurija Zdenčaj
VIROVITICA – dvorac Pejačević/Schaumburg-Lippe
VOČIN – dvorac Janković
VRBOVEC-RAKOVEC – dvorac Zrinski/Patačić
VUKOVAR – dvorac Eltz, mali dvorac Eltz

6. ZAGLAVAK
7. BILJEŠKE
8. LITERATURA
9. KAZALO MJESTA
10. KAZALO IMENA
11. IZVORI SLIKE
12. BILJEŠKA O AUTORIMA

SAŽETAK

Knjiga je prostorno, povijesno i sadržajno nastavak knjige Dvorci i perivoji Hrvatskoga zagorja, tiskane 1992. godine. Opisano je šezdeset dvoraca i kurija na prostoru sjeverne Hrvatske. Dvorci i perivoji, kao i obitelji kojima su pripadali, opisani su s različitih gledišta: s povijesnog, gospodarskog, arhitektonskog, urbanističko-ambijentalnog, vrtno-pejzažnog, zemljopisnog i genealoškog. Spominje se ili opisuje oko tri tisuće imena ljudi i oko tisuću četristo mjesta.

Dvorci i perivoji Hrvatske dio su srednjoeuropske tradicije i kulture. Najraniji dvorci i kurije potječu iz 17. stoljeća, a podižu se u krajoliku između Zagreba i Križevaca. Dvorac princa Eugena Savojskoga u Bilju, izgrađen u prvoj polovici 18. stoljeća, prvi je dvorac podignut na području koje je stoljeće i pol bilo pod turskim zaposjednućem. U 18. stoljeću gradi se tridesetak dvoraca, u 19. stoljeću gradi se 25, a početkom 20. stoljeća šest dvoraca i kurija.

Šezdeset dvoraca, kurija i dvoraca-zamkova pokazuju sve šarenilo stilskih obilježja: od kasne gotike, srednjoeuropske renesanse i ranoga baroka, baroka i klasicizma, romantizma i historicizma. Više od tri četvrtine jednokatne su zgrade, dva su dvorca dvokatna, a ostatak su prizemnice. Polovica opisanih dvoraca i kurija u razmjerno je dobrom stanju, neki su ruševine, a desetak više i ne postoji.

Perivoji su djelomice sačuvani uz petnaestak dvoraca. Najsčuvaniji su u Valpovu, Našicama, Trenkovu, Virovitici i Donjem Miholjcu. Malobrojni su perivoji iz 18. stoljeća. Najvrjedniji je barokni zvjerinjak u Valpovu. Perivoji nastali tijekom 19. stoljeća posjeduju obilježja pejzažne, pejzažno-romantičarske i historicističke perivojne arhitekture. Kod svih je perivoja zamjetno isprepletanje različitih stilskih obilježja.

Čitatelj će u ovoj knjizi otkriti ljepotu pomalo zaboravljenoga svijeta i vremena, kulturu življenja u dvorcima i tradiciju hrvatskoga plemstva.